

Redactie:

Mr. H. Singer-Dekker
Burg. Elsenlaan 147
Rijswijk-Z.H.
Telef. (070) 11 98 43

Administratie:

Oudegracht 152
Utrecht

Verschijnt
Maandelijks

Abonnementsprijs
f 3.- per jaar

FEBRUARI 1963

12^e JAARGANG

HUMANISTISCHE DOCUMENTATIEDIENST

Uitgave van de Stichting Humanistisch Centrum Mens en Wereld

I N H O U D S O P G A V E

HUMANISTISCH VERBOND

Nieuwe functionaris	Blz.	21
Werkgroep Wereldpolitiek	"	21
Congres 1963	"	21
Humanistisch Vormingsonderwijs	"	21
Technische Hogeschool Twente	"	21

HUMANISTISCHE STICHTING SOCRATES

Jaarverslag 1961	"	21
Leerstoel	"	22
Secties	"	22
Beroepenconferentie	"	22
Zomerschool	"	22
Rekenschap	"	22

HUMANITAS

Congres Humanitas	"	22
Gewest Zeeland	"	22
Landelijk secretariaat voor jeugdzaken	"	23
Nieuwe aanstellingen	"	23
Ledenwin-actie	"	23

STUDENTEN VERENIGING OP HUMANISTISCHE GRONDSLAG "SOCRATES"

Conferentie Leiden-Delft	"	23
--------------------------	---	----

HUMANISTISCHE STICHTING VOOR HUISVESTING VAN BEJAARDEN

Verslag over de jaren 1960, 1961 en 1962		
Contribuanten	"	23
Aangesloten stichtingen	"	23/24/ 25

HUMANISTISCHE WERKGEMEENSCHAP IN DE PARTIJ VAN DE ARBEID

Radio-T.V.bestel	"	25
"Vernieuwing"	"	25

RADIOLEZINGEN

Lezingen in de maand maart voor de V.A.R.A.	"	25
Lezing in de maand maart voor de A.V.R.O.	"	25

VAN ALLE KANTEN

Verslagen, reportages enz.

Geestelijke verzorging in het leger (Het Vaderland) Blz. 26

Verontrusting over uitblijven geestelijke verzorging in
het leger (Het Vaderland) " 26

Forungesprekken

(Het Vrije Volk) " 26/27/
28

Forungesprek van de gemeenschap Nijmegen van het Humanis-
tisch Verbond over humanistisch vormingsonderwijs
(De Gelderlander) " 28/29

Lezing van niet-humanisten over humanisme
(De Dederwaartse Courant) " 29/30

Bevrijdend Denken over kleine geschiedvervalsing
(door Humanistisch Verbond) " 30/31/

HUMANISTISCH VERBOND

Nieuwe functionaris.

Per 1 maart 1963 treedt in dienst de heer C. Uitenbogaard te Amsterdam als assistent-geestelijk raadsman voor de Inrichtingen van Justitie.

Werkgroep Wereldpolitiek.

Op verzoek van het bestuur van de Internationale Humanistische en Ethische Unie (I.H.E.U.) wordt een werkgroep samengesteld ter bestudering van de in Oslo ingediende verklaring over de wereldpolitiek. Voor deze werkgroep zijn ook enige personen uitgenodigd, die eveneens zitting hebben in het Nederlandse Pugwash Comité.

Congres 1963.

De organisatie van het congres 1963, dat op 20 en 21 april in het Jaarbeursgebouw gehouden wordt, neemt vaste vorm aan. Op een openbare bijeenkomst op de zondagnorgen zullen de H.B.-leden Drs. J. Koopman, Mr. Dr. H.J. Roethof en Prof. Dr. B.W. Schaper spreken over de huidige wereldsituatie.

Humanistisch Vormingsonderwijs.

Er is een werkgroep gevormd voor de praktische uitwerking van de methodiek bij het vormingsonderwijs onder voorzitterschap van het H.B.-lid Drs. J.H.P. Colpa. Secretaris is de heer W. Thoones te Houten. In deze commissie hebben verder zitting de leden, die bij een of andere tak van het voortgezet onderwijs betrokken zijn.

Het ledental van het Centrum blijft zich gunstig ontwikkelen. Binnenkort komt een mededelingenblad van de pers, dat aan alle aangeslotenen zal worden toegezonden. Het ligt in de bedoeling dit op gezette tijden te doen, teneinde over de ontwikkeling en de mogelijkheden informatie te verstrekken.

Verschenen is een documentatie-brochure over het vormingsonderwijs, waarin geïnteresseerden nog eens, maar thans samengevoegd, uiteenzettingen aantreffen over de noodzaak en de inhoud van dit onderwijs. Belangstellenden kunnen een exemplaar aanvragen bij het Centraal Bureau, Oudegracht 152 te Utrecht.

Technische Hogeschool Twente.

In een commissie, die zich met de voorbereiding van de geestelijke verzorging van de aanstaande studenten gaat bezighouden is namens het Humanistisch Verbond het H.B.-lid Drs. D. de Vries vertegenwoordigd.

-o-

HUMANISTISCHE STICHTING SOCRATES

Jaarverslag 1961.

Het jaarverslag over 1961 van Socrates is verschenen.

Leerstoel.

De hoogleraar, die vanwege de Stichting Socrates een leerstoel aan de Technische Hogeschool te Delft vervult, Prof. Dr. L.G. van der Wal, deed dit ook in het jaar 1961. Hij hield wekelijks een college over "Inleiding in de filosofische problematiek". Het aantal studenten was gemiddeld 15.

Secties.

De Stichting heeft drie secties, de wetenschappelijke, de culturele en de sociaal-pedagogische, die in het verslagjaar voortgegaan zijn met hun werkzaamheden. Een nieuwe opzet van de wetenschappelijke en de culturele sectie wordt overwogen.

Beroepenconferentie.

In het verslagjaar werd een begin gemaakt met beroepenconferenties. De juristen uit humanistische kring kwamen bij elkaar om hun visie te geven op het probleem "Overheid en Burger".

Zomerschool.

Deze werd in het verslagjaar niet gehouden door verhindering van de inleider.

Rekenschap.

De achtste jaargang van Rekenschap bevatte 4 nummers. Het aantal abonnees bedroeg aan het einde van het verslagjaar 655.

-0-

NEDERLANDSE VERENIGING VOOR MAATSCHAPPELIJK WERK

"HUMANITAS"

Congres Humanitas.

Het tweejaarlijks congres van Humanitas is nu definitief vastgesteld op 26 en 27 oktober a.s. te Zwolle in de Stadsschouwburg "Odeon".

Gewest Zeeland.

Op 31 januari vond de installatie plaats van het gewestelijk bestuur in Zeeland. (Tot dusver had men daar alleen een gewestelijke commissie) De samenstelling van dit bestuur is als volgt:

de heer Ir. L. Uildriks,	Oostburg	-	voorzitter.
de heer W.J. Resoort,	Middelburg	-	vice-voorzitter.
mevrouw O.H.E. Kloeve Korn,	St. Laurens	-	secretaresse.
de heer J. Stenvert,	Terneuzen	-	penningmeester.
mevrouw T.E. Entink-Dijkstra	Kloetinge	-	) leden.
de heer L.W. de Bree,	Vlissingen	-	
de heer C.B. Helm,	Middelburg	-	

Landelijk secretariaat voor jeugdzaken.

De heer C. Uitenbogaard gaat per 1 maart de dienst van Humanitas verlaten. Hoewel onze vereniging hem dan als bezoldigd medewerker gaat verliezen, blijft de heer Uitenbogaard als vrijwillig medewerker behouden. Zijn nieuwe functie wordt geestelijk raadsman in algemene dienst bij het Humanistisch Verbond, voor de Inrichtingen van Justitie.

De heer W. Post, gewestelijk maatschappelijk-werk-adviseur voor de provincies Zeeland en Noord-Brabant en voordien werkzaam in het jeugd-maatschappelijk werk, zal de heer Uitenbogaard opvolgen. Hoewel dit voor de genoemde provincies een verlies betekent, prijst het bestuur van Humanitas zich toch gelukkig deze vervanging uit eigen gelederen te kunnen verzorgen.

Nieuwe aanstellingen.

In de functie van maatschappelijk-werk-adviseur voor het gewest Utrecht is benoemd de heer C. van Dam te Amsterdam; hij treedt per 1 maart 1963 in dienst.

Bij de afdeling Amersfoort treedt op 1 maart a.s. in dienst de heer G. Stavinga als kandidaat-maatschappelijk werker a.m.w. en bijzonder gezins- en wijkwerk.

Ledenwin-actie.

In februari is een ledenwin-actie gestart, welke zal doorgaan tot eind september.

-0-

STUDENTEN VERENIGING OP HUMANISTISCHE GRONDSLAG

"S O C R A T E S"

Conferentie Leiden-Delft.

Op het weekend van 23 en 24 maart houden de afdelingen Leiden en Delft een gecombineerde conferentie. Prof. Minnaert zal spreken; er zullen hoogstwaarschijnlijk roeiwedstrijden worden gehouden om de "Socrates gifcup".

-0-

HUMANISTISCHE STICHTING VOOR HUISVESTING VAN BEJAARDEN

Verslag over de jaren 1960, 1961 en 1962.

Contribuanten.

Uit het verslag blijkt, dat eind 1962 1822 contribuanten zich hadden laten inschrijven.

Aangesloten stichtingen.

In de volgende plaatsen zijn thans aangesloten stichtingen werkzaam:

- Amersfoort : Stichting Humanistisch Bejaardenhuis, Amersfoort, opgericht op 14 juli 1961.
Men is voornemens een tehuis te bouwen voor 150 personen en 18 tot 25 woningen voor echtparen. Einde 1963 hoopt men te gaan bouwen.
- Amsterdam : Stichting A.H. Gerhardhuis, opgericht op 20 mei 1959, als voortzetting van de op 25 maart 1949 opgerichte A.H. Gerhard-Stichting.
De stichting exploiteert het A.H. Gerhardhuis, dat plaats biedt aan 235 personen in het hoofdgebouw en aan 24 echtparen in woningen.
Bij de gemeente Amsterdam loopt een aanvraag om toewijzing van een terrein voor de bouw van een tweede verzorgingstehuis.
- 's-Gravenhage : Stichting Coornherthuis, opgericht op 25 maart 1960. De stichting zal een tehuis doen bouwen dat plaats biedt aan 250 personen. Voorts zullen een aantal flats voor zelfstandige bewoners gebouwd worden. Einde 1963 hoopt men met de bouw te kunnen beginnen.
- Haarlem : Stichting Reinaldahuis, opgericht op 13 mei 1960. De stichting is voornemens een tehuis te doen bouwen voor 250 bewoners. Het wachten is op toewijzing van bouwterrein en verdere medewerking van het Gemeentebestuur, dat niet onwelwillend tegenover de plannen staat.
- Middelburg : Humanistische Stichting "Het Jacob Roggeveenhuys", opgericht op 26 juli 1962. Het Gemeentebestuur is bereid medewerking te verlenen. Men hoopt medio 1964 met de bouw te beginnen.
- Rheden : Humanistische Stichting voor Huisvesting van Bejaarden "H.A. Lorentzhuis", opgericht op 23 juli 1962.
Men wil een tehuis met aangrenzende flatwoningen bouwen, plaats biedend aan 250 bewoners. Van het Gemeentebestuur wordt volledige medewerking verkregen.

In Schiedam, Wageningen en Zeist bevinden de voorbereidingen tot het oprichten van plaatselijke stichtingen zich in een vergevorderd stadium.

Nederlandse Federatie voor Bejaardenzorg.

Op het verzoek voor de H.S.H.B. een plaats in het algemeen bestuur van de Nederlandse Federatie voor Bejaardenzorg beschikbaar te stellen werd geantwoord, dat men, alvorens een beslissing te nemen, de ontwikkeling van de werkzaamheden eerst een tijdlang zou willen gadeslaan.

Stichting Opleiding Bejaardenzorg.

Aan het einde van de verslagperiode werd de directeur benoemd tot bestuurslid van deze stichting, die zich ten doel stelt het bevorderen van de totstandkoming van opleidingen op algemene grondslag voor functies op het gebied van de bejaardenzorg.

Nederlandse Centrale voor Huisvesting van Bejaarden.

De samenwerking met deze organisatie was in de verslagperiode bevredigend te noemen. Overeengekomen werd dat de N.C.H.B. plaatselijke initiatieven

van humanistische zijde in eerste instantie aan de H.S.H.B. zal doorgeven. De heer Bijleveld maakt deel uit van het bestuur van de N.C.H.B.

..C-

HUMANISTISCHE WERKGEMEENSCHAP IN DE PARTIJ VAN DE ARBEID

Radio-T.V. bestel.

Op initiatief van de H.W.G. kwamen de besturen der drie werkgemeenschappen in de P.v.d.A. 14 februari te Utrecht bijeen om het Radio-T.V. bestel te bespreken en wel na een inleiding van de heer Jan de Troye. Wij hopen op deze bijeenkomst t.z.t. nog terug te komen.

"Vernieuwing".

In "Vernieuwing" van februari wijdt redacteur K. Timmerman een uitvoerig hoofdartikel aan "Commerciële" vrije meningsuiting, die z.i. het geestelijk leven in ons land bedreigt.

Dr. G. Stellinga sprak 9 januari voor de radio. In deze toespraak: "Wij worden weer eens geteld", wijdde hij aandacht aan de godsdienstige en politieke samenstelling van ons volk, naar aanleiding van de cijfers der laatste volkstelling. De tekst van deze lezing is in dit nummer opgenomen.

Het Tweede Kamerlid, Drs. Anne Vermeer geeft in hetzelfde nummer een (ontkennend) antwoord op de vraag of het openbaar onderwijs verraden werd tijdens de Mammoeetwet-debatten in ons parlement.

Meyer de Vries bespreekt het probleem "Bejaarden in de politiek" en geeft als zijn mening te kennen dat het met 65 jaar welletjes moet zijn en de jongeren een kans moeten krijgen.

Henri Sandberg geeft in het februari-nummer een zeer lezenswaardig geschreven portret van Charles de Gaulle.

Proefnummers van "Vernieuwing" worden op aanvraag gaarne verstrekt door het secretariaat Haagweg 210, Leiden.

-o-

RADIOLEZINGEN

Lezingen in de maand maart voor de V.A.R.A.

3 maart	: Dr. J.P. van Praag	"Onze kinderen en wij".
10 maart	: Dr. D.H. Prins	"Onze nalatenschap".
17 maart	: Prof. Dr. G. Stuiveling	"Uit humanistisch oogpunt".

Lezing in de maand maart voor de A.V.R.O.

5 maart	: Drs. J.H.P. Colpa	"Humanistische Vorming, speciaal in verband met de mogelijkheden van humanistisch vormingsonderwijs ingevolge de Mammoeetwet".

-o-

VAN ALLE KANTEN

Verslagen, reportages enz.

Geestelijke verzorging in het leger (Het Vaderland).

Enkele Kamerleden hebben Minister Visser eens aan de tand gevoeld over de Humanistische geestelijke verzorging in het leger, waarvoor een commissie benoemd was, die blijkbaar maar niet tot een resultaat kan komen. Het Vaderland van 30 januari 1963 meldt er het volgende over:

"Humanistische verzorging bij krijgsmacht.

" De linkse fracties in de Tweede Kamer zijn er ontstemd over, "dat er van de Humanistische Geestelijke verzorging in de krijgsmacht nog niets is terecht gekomen, hoewel minister Visser al "geruime tijd geleden de belofte heeft gedaan, dat de behoefte aan "deze verzorging vervuld zou worden.

" Zoals men weet heeft de bewindsman destijds een commissie ingesteld van vertrouwensmensen van de kerk en van het Humanistisch Verbond om advies uit te brengen over de manier, waarop zijn belofte praktisch gerealiseerd kan worden. De twee groepen in de commissie zijn echter elk met een afzonderlijk advies gekomen, zodat men "nog niets verder was. Minister Visser heeft de commissieleden nu "uitgenodigd voor een bespreking morgen op het departement. De bewindsman hoopt hen ertoe te brengen alsnog met een eenstemmig advies te komen, zo heeft hij vanmiddag in de Tweede Kamer medegedeeld."

-o-

Verontrusting over uitblijven geestelijke verzorging in het leger.
(Het Vaderland)

Het Vaderland van 19 januari 1963 meldt het volgende:

"Buiten-kerkelijke verzorging.

" Het hoofdbestuur van de Jongeren Organisatie Vrijheid en Democratie heeft een verklaring uitgegeven inzake de humanistische geestelijke verzorging bij de krijgsmacht. In de verklaring spreekt "het hoofdbestuur zijn verontrusting uit over de nog steeds bestaande "discriminatie ten aanzien van de geestelijke verzorging van buitenkerkelijke militairen. Deze discriminatie blijkt uit het niet "toelaten van humanistische geestelijke verzorgers en het verplicht "stellen van ouderlijke toestemming voor minderjarige militairen, "betreffende het bezoek aan humanistische verzorgingscentra.

" Aangezien dit niet in overeenstemming is te brengen met de "beste nationale en liberale tradities, die in ons land ten aanzien van de verdraagzaamheid worden gehuldigd, is het hoofdbestuur "van de J.O.V.D. van mening, dat een wijziging in de bestaande toestand ten spoedigste dient te worden verwezenlijkt."

-o-

Forumsprekken. (Het Vrije Volk)

De gemeenschap Hilversum van het Humanistisch Verbond organiseerde een forumsprek tussen leden van het Humanistisch Verbond van verschil-

lende politieke partijen over Politiek en Humanisme. Het Vrije Volk van 17 januari gaf het volgende verslag:

" Over het algemeen was men het er in het forum, dat gister-
"avond in Ons Gebouw te Hilversum door de Hilversumse gemeen-
"schap van het Humanistisch Verbond werd gehouden, wel over eens,
"dat een levensbeschouwelijke organisatie zich in bepaalde op-
"zichten met de politiek mag bemoeien.

" Het onderwerp van de druk bezochte forumavond was dan ook:
" "Politiek en humanisme". Er zaten vier humanisten van verschil-
"lende politieke richtingen achter de forumtafel: Prof. Dr. G.
"Stuiveling (P.v.d.A.) als voorzitter, Prof. Dr. Mazure (Eerste-
"Kamerlid voor de P.v.d.A., die de heer A.R. Vermeer verving),
"Dr. E. Nordlohne (V.V.D.) en de heer R. de la Rie (P.S.P.).

" De heer Nordlohne zei, dat een levensbeschouwelijke organisa-
"tie - in dit geval het Humanistisch Verbond - zich wel moet be-
"perken bij haar uitspraken tot de fundamentele aspecten. Zo kan
"zij zich niet uitspreken tegen de atoombom, maar wel duidelijk
"naar voren brengen, dat oorlog het ontbreken van de beschaving
"is.

" De heer de la Rie meende, dat het Humanistisch Verbond aan
"de ene kant voorzichtig moet zijn met zich op partijpolitiek ge-
"bied te begeven, maar dat er aan de andere kant zoveel politieke
"vraagstukken zijn, die verbonden zijn aan een levensbeschouwing,
"dat het Verbond wel een uitspraak móét doen.

" Prof. Mazure was eigenlijk de enige, die vond, dat het Ver-
"bond zich zo weinig mogelijk met de politiek moet bemoeien. Hij
"achtte over het algemeen een scheiding noodzakelijk. "De poli-
"tieke keuze hangt meer af van de beoordeling van de feitelijke
"omstandigheden in de maatschappij", zo zei hij.

" Voordat de eigenlijke discussie begon, hebben de drie forum-
"leden elk uiteengezet, waarom zij, gezien hun eigen humanistische
"opvatting, zich aangesloten hadden bij hun politieke partij.

" Prof. Mazure haalde de belangrijke doelstelling van het huma-
"nisme aan: Vrijheid en gerechtigheid van het geestelijk en maat-
"schappelijk leven.

" "De liberaal vindt, dat de vrijheid het meest in het gedrang
"komt en de socialist de gerechtigheid. Ook ik ben van mening,
"dat het streven naar meer gerechtigheid het belangrijkste is."

" Dr. Nordlohne zag een relatie bestaan tussen zijn levensbe-
"schouwing en politieke keuze. "Bij beide gaat het om de mens.
"Het Humanistisch Verbond heeft zich heel duidelijk uitgesproken
"over zijn beeld van de mens. Het liberalisme streeft naar een
"economische orde, die de welvaart verhoogt en die gericht is op
"het individu."

" De heer de la Rie zei, dat de humanist iemand is, die bewust
"denkend wil leven en dat hij daarom een politieke keuze zou moe-
"ten doen. Hij was jarenlang lid van de Partij van de Arbeid ge-
"weest en sinds kort aangesloten bij de PSP, omdat hij meent dat
"het socialisme door de PSP duidelijker wordt omschreven dan door
"de P.v.d.A., die, zoals hij zei, steeds meer naar rechts gaat.
"Als lid van de PSP is de heer de la Rie pacifist geworden.

" "De humanist gaat uit van de waarde van de mens en de mens-
"heid", zo zei hij. "Daarom kan ik het niet goedkeuren, dat er
"door de atoombom de dreiging bestaat van de dood van onschuld-

"ge mensenmassa's." Hij wilde liever het risico lopen, dat de Russen ons land overliepen, terwijl wij geheel ontwapend zijn dan het risico op een massale vernietiging.

" Prof. Mazure daarentegen achtte het bij de huidige stand van zaken onmogelijk tot ontwapening over te gaan. Hij meende, dat het op het ogenblik fataal zou zijn om de verdediging uit te bannen. Hij wilde het risico op massale vernietiging wel nemen. Hij zag anders het gevaar dat er een dictatoriale wereld zou komen, als in "Orwelij's boek "1984".

-o-

Forumgesprek van de gemeenschap Nijmegen van het Humanistisch Verbond over humanistisch vormingsonderwijs. (De Gelderlander)

De gemeenschap Nijmegen van het Humanistisch Verbond heeft een forumgesprek over humanistisch vormingsonderwijs georganiseerd. De Gelderlander van 9 februari 1963 gaf het volgende verslag ervan:

" In het gebouw van het Vrijzinnig Protestants Verbond had gisteravond onder auspiciën van de gemeenschap Nijmegen van het Humanistisch Verbond een forum-discussie plaats over het humanistisch vormingsonderwijs. In het forum hadden zitting genomen Ds. H. J. Hoek, gereformeerd predikant te Oss, Pater Drs. J. Nieuwhof S.J., de heer C. Kleywegt, lid van de Tweede Kamer en van de Nijmeegse gemeenteraad voor de Partij van de Arbeid en Dr. J.P. van Praag, algemeen voorzitter van het Humanistisch Verbond. De discussies stonden onder leiding van Dr. G.A. Overbeek, voorzitter van de gemeenschap Nijmegen van het Humanistisch Verbond.

" Aan de orde kwamen voornamelijk het doel en de inhoud van het humanistisch vormingsonderwijs, en de discriminatoire waarin dit onderwijs in feite geplaatst is ten opzichte van het godsdienstonderwijs. Zoals bekend voorziet artikel 47 van de "Mammoetwet" in de mogelijkheid, dat genootschappen op geestelijke grondslag op de openbare scholen voor voortgezet onderwijs op verzoek van de ouders vormingsonderwijs kunnen gaan geven op dezelfde wijze en onder dezelfde voorwaarden als vanwege de Kerken daar godsdienstonderricht gegeven wordt; het verschil is echter, dat de Kerken zonder deze wens van de ouders aanspraak kunnen maken op deze faciliteit.

"Discriminatie

" Alle forumleden waren het er over eens, dat humanistisch georiënteerde ouders evenzeer recht op aan hun levensovertuiging afgestemd onderwijs voor hun kinderen hebben als ouders van godsdienstige huize op godsdienstonderricht.

" Over de ernst van de discriminatie maakten zowel de heren Hoek en Nieuwhof als de heer Kleywegt zich minder zorgen, omdat daarvan in de praktijk toch weinig zou blijken; de heer Kleywegt was er overigens weinig gelukkig mee, temeer omdat de voorstanders van de uitzonderingsbepaling (de "rechtse" partijen) daarmee de bedoeling zouden gehad hebben door de verhoopte inertie van de desbetreffende ouders het humanistisch onderwijs indirect toch aan banden te kunnen leggen. Dr. van Praag vreesde dat er nogal wat bekrompen schooldirecteuren zouden zijn, die langs deze weg het humanistische vormingsonderwijs zouden willen dwarsbomen.

" Sprekende over het doel van het humanistische vormingsonderwijs "stelde Dr. van Praag nadrukkelijk, dat het niet de bedoeling was "jonge humanistjes te kweken. Het zou de taak van de humanistische "leraren zijn bouwstoffen aan te dragen waarmee hun leerlingen zelf- "standig tot een eigen levensovertuiging zouden kunnen komen. Er "wordt hen dus geen bepaalde levensbeschouwing opgedrongen. Overi- "gens moest Dr. van Praag toegeven, dat rechtstreekse beïnvloeding "niet te vermijden was en dat die levensovertuiging van de leerlin- "gen naar verwachting wel een humanistische zou worden. Levensbe- "schouwelijk onderwijs gegeven zonder een bepaald standpunt is im- "mers onmogelijk; er is wel degelijk sprake van het brengen van een "humanistische "boodschap", maar die houdt dan ook vrijheid van ei- "gen denken en verdraagzaamheid tegenover de andersdenkende in.

"Respect voor anderen.

" Gevraagd naar de inhoud van het humanistisch onderwijs zei Dr. "van Praag, dat dit voor jongere kinderen vooral uit concrete ant- "woorden op concrete vragen zou bestaan, maar dat bij de ouderen "voornamelijk ethische problemen en centrale levensvragen zoals de "zin van het bestaan, het vraagstuk van lijden en dood enz. aan de "hand van de dagelijkse ervaring en van grote figuren uit de ge- "schiedenis zouden worden behandeld. Ook de Bijbel zou uitvoerig "ter sprake moeten komen, maar dan niet als openbaringsbron, maar "als belangrijk cultuur-gegeven, zoals trouwens ook de Koran en de "klassieke mythologische verhalen. Zeer veel nadruk zal gelegd "worden op de eerbied voor de overtuiging van anderen als een es- "sentieel kernstuk van de humanistische levenshouding. Pater Nieuw- "hof kon aan de humanisten het recht niet ontzeggen hun eigen over- "tuiging aan de leerlingen te presenteren en hij erkende, dat deze "vorming in ieder geval beter was dan niets, ofschoon het hem van- "uit gelovig standpunt uiteraard niet kon bevredigen.

" De avond werd bijgewoond door een vijftigtal belangstellenden. De discussie was zeer geanimeerd."

-o-

Lezing van niet-humanisten over Humanisme. (De Dedemvaartse Courant)

In Hardenberg werd voor de gereformeerde jeugd een lezing gehouden over Humanisme door de Provinciaal Bondsvoorzitter van de Gereformeerde Jeugd- verenigingen, de heer Rietberg. De Dedemvaartse Courant van 2 februari gaf hiervan een verslag.

Nadat de heer Rietberg de geschiedenis van het Humanisme was nagegaan kwam hij op de moderne tijd. De Dedemvaartse Courant gaf van dit deel van zijn lezing het volgende verslag:

"De crisis.

" De periode na 1900 bracht het Humanisme danig in de crisis. "Door de oorlogen kreeg het de nekslag. Wie geloofde nog in de "goedheid van de mens?! In barmhartigheid en naastenliefde? Denk "aan Dachau en de jodenvervolgingen, het vergassen van kinderen. "Wat bleek? Dat de mens is, wat de bijbel zegt, een samenraapsel "van ongerechtigheden.

" En toch steekt het Humanisme de kop weer op. Het Humanistisch "Verbond werd gesticht door Dr. van Praag. Gelukkig is het waar,

"God heeft een rem gezet op de wagen, er zijn nog goede eigenschappen in hem overgebleven door Zijn algemene genade.

" Het Humanistisch Verbond heeft nu 12.000 leden, maar er gaan in ons land 2 miljoen mensen niet meer naar een kerk. Het H.V. leert: de intuïtie zegt wat goed is, niet God. Er is naastenliefde, menselijkheid. De mens is geneigd tot alle kwaad, maar is niet onbekwaam tot enig goed, zoals de Bijbel leert. Maar dat bekwaam zijn tot goed moet worden aangemoedigd, de mens moet worden omhoog gewerkt. Aldus de leer. Maar spreker zei: Het is heidendom, men gelooft niet in God, zonde en genade.

"Het leger.

" Het Humanistisch Verbond wil ook zielszorgers in het leger, zoals de r.k. en protestantse kerken die hebben. Ook wil het subsidies. Al tien jaar is daarover strijd in de Kamer. De regering bleef het weigeren op grond van de Grondwet. De meningen erover zijn verdeeld. Ds. Groenewoud bijv. zegt, dat de Overheidstaak is uitroeien van alle afgoderij. Anderen, dat de overheid nooit één kerk mag voortrekken, ieder een levenskans moet geven, dat onkruid en tarwe samen moeten groeien.

" Na zijn rede werden enige vragen gesteld en uitvoerig beantwoord. Ter sprake kwamen Karl Bart, Van Niftrik, nieuwe schoolstrijd tegen broeders, het Methodisme, dat een stempel zette op het geestelijk leven der Sakkers rond Hardenberg. Albert Schweitzer en zijn eerbied voor al wat leeft, omdat hij in alle leven, zelfs van bacillen, God ziet, enz. Spreker stelde bij de beantwoording ook scherpe vragen: Wat deed de kerk voor de armen, de bezitlozen? Communisme groeit op de mestvaalten der ellende, denk aan Italië en Spanje, waar zoveel armen wonen - wat doet de A.R. partij voor de mensen met het laagste inkomen? Weet u, dat nog 90.000 gezinnen zich moeten redden met een inkomen van nog geen f. 70.-- per week?"

-o-

Bevrijdend Denken over kleine geschiedvervalsing. (door Humanistisch Verbond)

Bevrijdend Denken van 9 februari beschuldigt het Humanistisch Verbond van "kleine geschiedvervalsing". Het artikel is te lang en geheel te worden overgenomen. Wij laten het eerste gedeelte hieronder volgen:

"Kleine geschiedvervalsing.

" Als men de beschuldiging van geschiedvervalsing uitsprekt, dan is dat een ernstige beschuldiging. Niet slechts, dat door zo'n vervalsing het beeld van het verleden voor het nageslacht wordt vertekend - wat op zichzelf al erg genoeg is -, maar het is een vervalsing die men nooit gratuit, d.w.z. zonder een bepaalde bedoeling, zo maar voor het plezier van het liegen, zal plegen. Men wil met zo'n vertekend beeld b.v. zichzelf in een gunstiger daglicht stellen, in welk opzicht dan ook.

" Het is dan ook niet zonder schroom, dat ik hier de leiding van het Humanistisch Verbond dit vergrijp tegen de eerlijkheid ten laste leg. En deze geschiedvervalsing bestaat vooral daarin, dat men tracht het te doen voorkomen, alsof het Humanistisch Verbond de enige organisatie van principieel buitenkerkelijken is en dat althans sedert de oorlog steeds is geweest. Daarvoor is het nodig, dat het bestaan van de reeds in 1856 opgerichte vrijdenkersvereniging

"De Dageraad", thans verdoopt tot "De Vrije Gedachte", zoveel mogelijk wordt verdonkeremaand, en als dat niet mogelijk is, de rol van "deze beweging zoveel mogelijk te kleineren. Ik heb aan dit nobel streven reeds uitvoerig aandacht besteed in mijn artikel "Wil men ons doodzwijgen?" in Bevr. Denken dd. 24 maart 1962, naar aanleiding o.a. van een paar toen pas verschenen publicaties, n.l. de "bijzondere nummers G e l o o f e n O n g e l o o f van het tijdschrift De Nieuwe Stem en M o d e r n, n i e t g o d s d i e n s - t i g h u m a n i s m e, dat van roomse zijde was uitgegeven. In "beide heeft men òf de vrijdenkersbeweging geheel genegeerd òf als "bagatel behandeld. Het was niet uitsluitend van de zijde van het "H.V. dat ons in deze uitgaven die behandeling ten deel viel. "Maar een andere aanleiding voor mijn artikel was het feit dat Prof. "Libbe van der Wal voor de radio tot tweemaal toe de bekende rede "van wijlen Prof. Leo Polak, "Eenheid boven geloofsverdeeldheid", "geciteerd had, zonder te vermelden dat deze rede indertijd voor "de Vrijdenkers Radio Omroep gehouden was (aan welke omroep in 1936 "de zendtijd ontnomen werd door een a.z.-minister op N.S.B.-instig- "natie, welk onrecht nimmer is teniet gedaan). Ik heb toen nog in "deze verzwijging geen goedwil willen veronderstellen. Het is nu "eenmaal onbehoorlijk, zolang men een verzuim aan een vergissing "of vergeetachtigheid of onwetendheid kan toeschrijven, dit aan "boosaardig opzet te wijten. Ik vraag mij echter thans af, of ik niet "wat al te welwillend geweest ben, of we hier van een vooropgezette "gedragslijn van het H.V. (of beter: de leiding ervan) moeten spre- "ken. In mijn bovenbedoeld artikel heb ik reeds gewezen op een oud "symptoom van deze gedragslijn, n.l. het verslag van het eerste na- "oorlogse vrijdenkerscongres te Rome in 1949, waarin verzuimd was "te vermelden dat Nederland daar vertegenwoordigd was door "De "Dageraad". Het is amper aan te nemen, dat deze weglating onopzet- "telijk was. Maar passons! Want er is ditmaal een nieuw symptoom "aan de orde, dat zeker even sprekend is en dat op zichzelf reeds "de beschuldiging van geschiedvervalsing zou rechtvaardigen. In "het mededelingenblad voor de leden "In en Om het Humanistisch Ver- "bond" van 12 januari j.l. is opgenomen een deel van een "Geschie- "denis van het Humanistisch Verbond" in vervolgen, welk deel loopt "van juli tot einde 1946. Hierin komt deze passage voor:

" "Een eenvoudig gestelde brochure onder de titel "Had Stoffel "gelijk?" bracht velen in kennis met het Verbond, terwijl op ver- "zoek van het H.V. door een uitgever een diepgaande studie over "Humanisme en Socialisme", geschreven door Prof. Mr.H.R. Hoetink, "als brochure werd uitgegeven. Een aantal gebundelde Radiolezingen, "gehouden in de rubriek "Geestelijk Leven", kwam eveneens in druk "uit. Een boekje over "Leo Polak, een erflater van onze bescha- "ving", waarin zijn befaamde redevoering over de zin van de dood "was opgenomen, uitgegeven door G.W. Breugel te Amsterdam, bracht "velen in kennis met deze denker. Het boekje werd door P. Spigt "samengesteld en een aantal bewonderaars schreef herinneringen.

" Statuten en reglementen waren vastgesteld..." enz.

" Uit deze opsomming kan geen zinnig mens iets anders opmaken dan "dat het boekje over Leo Polak in opdracht of anders toch op ver- "zoek van het H.V. was uitgegeven. Dat is echter pertinent onjuist: "het was de vrijdenkersvereniging "De Dageraad" die de uitgever ver- "zocht het bewuste boekje uit te geven en die zich garant stelde voor "afname van een deel van de oplage."

=====